

## TÁRSASÁGI ÜGYEK

### Zsilinszky Éva 70 éves\*

Zsilinszky Éva 1945. március 1-jén született Törökszentmiklóson. 1968-ban az ELTE Bölcsészettudományi Karán angol–magyar szakos középiskolai tanári képesítést szerzett. Végzése után egészen 2007-es nyugdíjba vonulásáig az ELTE Bölcsészettudományi Karán dolgozott, a (jelenlegi nevén) Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék munkatársaként: 1969-től egyetemi tanársegédként, majd az egyetemi doktori fokozat megszerzése után, 1976-tól egyetemi adjunktusként. 1975-ös egyetemi doktori értekezése A pápai úriszék szókészlete a XVII. században címet viselte. 1995-ben védte meg a Névutóink története az ómagyar kor végéig címmel készített kandidátusi értekezését. 1996-ban egyetemi docenssé nevezték ki. 2001 és 2004 között Széchenyi István-ösztöndíjas.

2001-től oktatott a magyar nyelv tudományi PhD-képzésben, 2002 és 2008 között a nyelvtörténeti alprogramot vezette. Alprogramvezetőként több doktorandusz munkáját irányította, sikeres védések sora fűződik nevéhez.

2001 és 2010 között több ciklusban a Régi magyar kéziratok kiadásra való előkészítése és kiadása című OTKA-program vezetője volt. Tagja a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak és a Magyar Tudományos Akadémia köztestületének.

Zsilinszky Éva fő kutatási területe a magyar nyelvtörténet, ezen belül a szókészlettan és a morfológia. Kutatási eredményeit a tanulmányok mellett szótárak, kézikönyvek, egyetemi tankönyvek társszerzőjeként publikálta. A Benkő-iskola neveltje, nyelvészeti gondolkodásmódjára, szemléletére döntő hatást gyakorolt Benkő Loránd. Az egyetemen hallgatóként, majd oktatóként benne élt abban az eleven szellemi légkörben és tudományos műhelyben, amelyben a professzorok és külső előadók kurzusait, előadásait a hallgatók mellett az oktatók is látogatták, a rendszeres továbbképzés informális alkalmaként. A Benkő Loránd irányításával folyó termékeny műhelymunkák, a Nyelvtudományi Intézzel közös vállalkozások eredménye volt a történeti-etimológiai szótár és a történeti nyelvtan megjelenése, ezek elkészítésében Zsilinszky Éva is jelentős szerepet vállalt.

Társszerzőként működött közre a Magyar nyelv történeti-etimológiai szótára második és harmadik kötetében. Ő írta a Benkő Loránd főszerkesztésével készült 1992-es A magyar nyelv történeti nyelvtanának morfológiai részében a korai és a kései ómagyar kori névutók történetét. A névutók története lett kandidátusi értekezésének témája is.

A magyar nyelvtörténeten belül másik kutatási területe a szókészlettan története. Szókészlettan foglalkozott már 1975-ös egyetemi doktori értekezése is. A KISS JENŐ és PUSZTAI FERENC szerkesztette 2005-ös egyetemi tankönyvben, a Magyar nyelvtörténetben a szókészlettan részeket mind ő írta. Ugyancsak a szókészlettan területére tartozik

---

\*Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság felolvasó ülésén, 2015. március 24-én.

önálló könyv alakban megjelent értekezése, Az angol vonatkozású elemek újabb etimológiai szótárainkban.

Érdeklődése a magyar nyelv története mellett a magyar nyelvtudomány történetére is kiterjedt. Az egyetemen több szinten, graduális és doktori kurzusok keretében oktatta ezt a területet, emellett több munkában ő állította össze a tudománytörténeti fejezetet, így a Sipos Lajos főszerkesztésével készült két enciklopédiában, az 1997-es Pannon enciklopédiában és a 2002-es A magyar nyelv és irodalom enciklopédiájában.

Figyelemmel kísérte a hazai és a külföldi nyelvtudomány eredményeit, és önálló munkái mellett rendszeresen írt könyvismertetőket, szemléket, recenziókat.

Zsilinszky Éva az oktatás, a tudományos kutatás és a publikálás mellett nagy szolgálatot tett a magyar nyelvtudománynak különböző kutatási projektek irányításával, kiadványok szerkesztésével is. Ezekben a vállalkozásokban jól kamatoztathatta lényeglátását, szervezőképességét, kiváló megfigyelőképességét. Sokszor utólag derült csak ki, mennyi csendes, háttérben végzett munka van eredményei mögött. Igazi „csapatjátékosként” fontosnak és hasznosnak tartotta az egyeztetést, a problémák közös megbeszélését, gyakran idézett mondása szerint „Több szem többet lát”. Ezekben a közös vállalkozásokban a maga részét mindig gyorsan, fegyelmezetten és hatékonyan végezte el, és szelíd, de állhatatos sürgetéssel tartatta be mással is a határidőket. Az általa irányított OTKA-program a nyelvtörténet és a nyelvtudomány-történet forrásait jelentette meg, és igen termékenynek bizonyult. Ennek keretében látott napvilágot KOVÁCS ZSUZSA kiadásában a Kazinczy-kódex és a Tihanyi-kódex, DARVAS ANIKÓ kiadásában a Huszonöt levél a 16. századból, TERBE ERIKA gondozásában a Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin levelei 1538–1575. A forráskutatás, forráskiadás témájában 2008-ban országos konferenciát is szervezett, melynek kötetét társszerkesztőként jegyzi.

Tíz éve dolgozunk együtt azon az általa szerkesztett, az ő koncepciója szerint kialakított sorozaton, amely a Corpus Grammaticorum latin nyelvű grammatikáit jelenteti meg korszerű bilingvis kiadásban (Szenczi Molnár Albert, Pereszlényi Pál, Komáromi Csipkés György, Tsétsi János, Kövesdi Pál, Tótfalusi Kis Miklós munkái). Volt alkalmam meg tapasztalni, milyen, amikor egy jó humorú és hatékony vezető keze alatt simán és zökkenőmentesen alakulnak a dolgok, és bármilyen gond esetén ötletes és gyakorlatias megoldást tud javasolni. Ahogy a feladatok, úgy az emberek felé is értő figyelemmel fordul, nyugodtan, nyitottan, segítőkészen és mindig pontosan azzal a tanáccsal, amire szükség van.

Zsilinszky Éva 2007-ben nyugdíjba vonult, de nem szakadt el a kutatástól, szervezéstől. Tapasztalataira, munkájára továbbra is számítanak kollégái, tanítványai, a szakma.

C. VLADÁR ZSUZSA  
Eötvös Loránd Tudományegyetem